

คำวินิจฉัยของ นายอุระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๐/๒๕๔๗

วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประเทศไทย

ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๕ คน โดยมีนายเครือเทพ พรหมสุวรรณ เป็นหัวหน้าพรรค และนายณัฐพล ชันชโย เป็นเลขาธิการพรรค

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประเทศไทย จำนวน ๔ สาขา คือ สาขาลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๓/๓ หมู่ที่ ๓ ตำบลรองกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๑๑ คน เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๒ สาขาลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๘/๘๔ ตำบลโศธร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๑๑ คน เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๒ สาขาลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๔๓ หมู่ที่ ๕ ตำบลแจระแม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๑๑ คน เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๒ และสาขาลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๘๕/๑ ถนนรามวิถี ตำบลบ่อทราย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๑๑ คน เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๒

เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๖ พรรคชาติประเทศไทย มีหนังสือชี้แจงต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยสรุปว่า การดำเนินการทางการเมืองของพรรคชาติประเทศไทย ตั้งแต่มีการรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งเริ่มมาจากเจตนาและอุดมการณ์ด้วยความเสียสละและสุจริต และมีคำวินิจฉัยคณะกรรมการบริหารพรรคเมื่อปลายปี ๒๕๔๕ ว่ามีจุดประสงค์ให้บรรดาสมาชิกพรรคได้เข้าใจการทำงานของรัฐบาล ซึ่งดำเนินไปในทิศทางที่ดีแล้วไม่จำเป็นที่จะต้องมีการยุบพรรคการเมืองหลาย ๆ พรรค หรือเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองใหญ่จนถึงระดับปานกลางมีประสบความสำเร็จได้ทำงานเพื่อประเทศชาติได้อย่างเต็มที่ จึงขอให้มีการดำเนินการยุบเลิกพรรค ตามมติคณะกรรมการบริหารพรรค ในคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สรุปปัญหาการดำเนินการของพรรคชาติประชาชนไทย ในช่วงที่ผ่านมา ดังนี้

๑) นายฉัฐพล ชันชโยชัย ได้มีหนังสือขอลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการพรรค ตั้งแต่วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๖

๒) กรรมการสาขาพรรคชาติประชาชนไทย ลำดับที่ ๑ ได้มีหนังสือขอลาออกจากตำแหน่ง กรรมการสาขาพรรคและสมาชิกพรรค จำนวน ๕ คน ตั้งแต่วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๖ ส่วนกรรมการสาขาพรรคอีก ๒ คน เสียชีวิตแล้ว

๓) พันตำรวจโท ถวิล เจริญพร ได้มีหนังสือขอลาออกจากตำแหน่งประธานสาขาพรรค ชาติประชาชนไทย ลำดับที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๖

๔) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ส่งบันทึกการให้ถ้อยคำ ของกรรมการสาขาพรรคชาติประชาชนไทย ลำดับที่ ๒ แจ้งว่ามีความประสงค์จะลาออกจากการเป็น กรรมการสาขาพรรค จำนวน ๘ คน

๕) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ได้ส่งหนังสือลาออกจากการ เป็นกรรมการสาขาพรรคชาติประชาชนไทย ลำดับที่ ๔ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๖ จำนวน ๑ คน และตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๖ จำนวน ๒ คน

๖) ร้อยตำรวจเอก คำสิงห์ ทานให้ ได้มีหนังสือขอลาออกจากตำแหน่งกรรมการสาขาพรรค ชาติประชาชนไทย ลำดับที่ ๓ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๖

๗) พรรคชาติประชาชนไทย ได้ส่งงบการเงินปี ๒๕๔๕ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามมาตรา ๔๐ ลำช้า โดยชี้แจงว่า พรรคมิได้มีเจตนาให้เกิดความผิดพลาดหรือล่าช้าแต่อย่างไร แต่ด้วยสุ่ววิสัยที่ไม่สามารถให้เรัญญกพรรคลงนามรับรองงบการเงินของพรรคได้ ประกอบกับ ความผิดพลาดของการส่งงบการเงินโดยมีผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตรับรองแล้วนั้น ทางคณะผู้ทำบัญชี โดยบริษัท การ์ณภาสอินเตอร์กรุป จำกัด ซึ่งได้ส่งร่างงบการเงินมาให้ก่อนประมาณต้นเดือนเมษายน เพื่อประกาศให้สมาชิกและสาขาพรรคต่าง ๆ ได้รับทราบแล้ว แต่ยังไม่สมบูรณ์ที่จะจัดทำรายการ เพื่อนำเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด้วยทางบริษัทเกิดความผิดพลาดในการประสานงานกับ ผู้ตรวจสอบบัญชีอีก ซึ่งมีหนังสือแจ้งจากบริษัทมายังพรรค อีกประการหนึ่งประชุมสามัญประจำปี

เมื่อปลายเดือนเมษายน ๒๕๔๖ ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามระเบียบของการประชุมใหญ่

พรรคชาติประชาไทยได้มีหนังสือถึงนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อยืนยันโดยขอให้พิจารณาในการยุบเลิกพรรค เพราะไม่มีประโยชน์อันใดจะเกิดมีขึ้นอีกหลังจากนี้แต่จะทำให้เกิดปัญหาเพิ่มพูนขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า พรรคชาติประชาไทยไม่ต้องการที่จะดำเนินกิจกรรมในทางการเมือง เนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือใด ๆ จากสมาชิกพรรค คณะกรรมการสาขาพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรค จึงมีความต้องการที่จะยุบเลิกพรรคการเมือง แต่เนื่องจากข้อบังคับพรรคชาติประชาไทยไม่ได้กำหนดในเรื่องดังกล่าวไว้ หากพรรคชาติประชาไทยมีความประสงค์จะยุบพรรคการเมืองจะต้องเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคก่อน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะต้องกระทำในที่ประชุมใหญ่พรรค โดยพรรคชาติประชาไทยได้ชี้แจงว่าไม่สามารถจัดให้มีการประชุมใหญ่ได้ เนื่องจากไม่สามารถเชิญสมาชิกเข้าร่วมประชุมให้ครบองค์ประชุมได้ เพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิกพรรคและกรรมการบริหารพรรคบางคน จนกระทั่งการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค ครั้งที่ ๒/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ ได้มีมติให้ยุบเลิกพรรค เนื่องจากหากยังดำรงอยู่มีแต่จะทำให้เกิดปัญหามากขึ้น

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ กำหนดให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายพรรคการเมือง เมื่อได้รับแจ้งจากพรรคชาติประชาไทยว่าไม่สามารถดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมายพรรคการเมืองได้ เพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิก คณะกรรมการบริหารพรรคจึงได้มีมติยุบสาขาพรรคทุกสาขา ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงไปแล้ว ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๒๔๐๒ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๗ ประกอบกับในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาพรรคชาติประชาไทย มีปัญหาในการดำเนินกิจการเป็นอย่างมาก เช่น การจัดทำงบการเงินประจำปี ๒๕๔๕ ไม่เป็นไปตามมาตรา ๔๐ ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้งความดำเนินคดีกับพรรคชาติประชาไทยไปแล้ว และกรณีดังกล่าวไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญสามารถมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๔)

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และได้ส่งสำเนาคำร้องพร้อมทั้งหนังสือให้พรรคชาติประชาไทยยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

พรรคชาติประชาไทย (ผู้ถูกร้อง) โดยนายเครือเทพ พรหมสุวรรณ หัวหน้าพรรค ได้ยื่นคำชี้แจง เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๗ ว่า ขณะนี้พรรคชาติประชาไทยมีสมาชิกเหลืออยู่ ๖ คน รวมทั้งหัวหน้าพรรคด้วย และพรรคชาติประชาไทยขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยให้ยุบเลิกพรรคชาติประชาไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒)

ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๗ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง อ้างว่า

(๑) กรณีที่ผู้ถูกร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยยุบพรรคชาติประชาไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) นั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗ ให้หัวหน้าพรรคชาติประชาไทยชี้แจงเพิ่มเติมกรณีคำชี้แจงของพรรคชาติประชาไทยที่ส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญว่า ขณะนี้พรรคชาติประชาไทยมีจำนวนสมาชิกเหลืออยู่เพียง ๖ คน เนื่องจากพรรคชาติประชาไทยขอยุบเลิกพรรคและกรรมการบริหารพรรคบางคนลาออก พรรคชาติประชาไทยมีข้อเท็จจริงในเรื่องนี้อย่างไร ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๕๐๕๐ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๗

(๒) เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๗ พรรคชาติประชาไทยแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคชาติประชาไทย เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๗ มีมติให้สมาชิกพรรคชาติประชาไทยทั้งหมดพ้นจากสมาชิกภาพ ตามข้อบังคับพรรคชาติประชาไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๑ (๔) ยกเว้น นายเครือเทพ พรหมสุวรรณ นายเกียรติพล ยวนบุญย์ และนายธานีรัตน์ ผิวอ่อน

(๓) นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) กำหนดว่า พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบในกรณีที่มิได้มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน และข้อบังคับพรรคชาติประชาไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๑ (๔) กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อคณะกรรมการพรรคมีมติให้ออก

ข้อเท็จจริงในการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคชาติประชาไทย เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๗ มีมติให้สมาชิกพรรคชาติประชาไทยทั้งหมดพ้นจากสมาชิกภาพ ตามข้อบังคับพรรคชาติประชาไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๑ (๔) ยกเว้น นายเครือเทพ พรหมสุวรรณ นายเกียรติพล ยูวนบุญ และ นายธารินทร์ พิวอ่อน จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคชาติประชาไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

พิจารณาแล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบในกรณีที่มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน และข้อบังคับพรรคชาติประชาไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๑ (๔) กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อคณะกรรมการพรรคมีมติให้ออก ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคชาติประชาไทย เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๗ มีมติให้สมาชิกพรรคชาติประชาไทยทั้งหมดพ้นจากสมาชิกภาพ ตามข้อบังคับพรรคชาติประชาไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๑ (๔) นอกจาก นายเครือเทพ พรหมสุวรรณ นายเกียรติพล ยูวนบุญ และนายธารินทร์ พิวอ่อน ทำให้พรรคชาติประชาไทยมีสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคชาติประชาไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ชอบที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งให้ยุบพรรคชาติประชาไทยได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงสั่งให้ยุบพรรคชาติประชาไทย

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ